

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Розвиток місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики. Діяльність держави неможлива без розвитку місцевого самоврядування, адже на сьогоднішній день, місцеве самоврядування виступає важливим фактором децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства. Місцеве самоврядування в Україні являє собою форму організації влади і різноманітність видів діяльності громадян, які спільно проживають на певній території, для самостійного вирішення проблем і питань місцевого значення.

Серед основних функцій місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування на першому місці має бути орієнтація на потреби населення з метою якісного надання суспільних послуг. Рівень фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні є недостатнім. У зв'язку з цим слід розвивати діяльність, пов'язану з наданням послуг на платній основі. При проведенні таких заходів необхідно дотримуватись вимог чинного законодавства з даних питань. З метою поліпшення рівня фінансового забезпечення доцільно розвивати дозволена законодавством діяльність, залучаючи до участі місцевих приватних підприємців та населення.

Правильний і своєчасний облік доходів та видатків дає змогу отримати вичерпну інформацію про їх наявність і використання. На підставі таких даних відбувається контроль за збереженням, ефективним і цільовим використанням цих складових. Тому ці питання є досить актуальними у наш час і мають велике значення для подальших наукових досліджень.

Одним із ефективних напрямів удосконалення системи управління органами місцевого самоврядування є впровадження системи внутрішнього контролю, що забезпечить прозорість та достовірність облікової інформації про доходи й видатки [2].

З метою обґрунтування цілісної моделі управління діяльністю органів місцевого самоврядування слід розглянути модель взаємозв'язку бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. Відповідно облік, контроль та аналіз слід представити як взаємодію елементів системи управління, що взаємопов'язані між собою інформаційними потоками. Зазначена взаємодія інформаційних потоків сформованих елементами системи управління

уможливило прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень щодо фінансово-господарської діяльності. При визначенні функцій та завдань аналізу фінансово-господарської діяльності органів місцевого самоврядування необхідно зазначити недостатність інформації щодо наукових досліджень з зазначеного питання.

Під внутрішнім контролем розуміють сукупність об'єктів, суб'єктів контролю і контрольних дій, які проводяться в установі для забезпечення ефективної діяльності.

Особливостями внутрішнього контролю є:

- здійснення функцій контролю особами, які представляють інтереси даного колективу;
- охоплення усіх видів контролю, який здійснюється представниками установи;
- забезпечення зворотнього і прямого зв'язку між структурними і функціональними підрозділами установи.

У процесі формування повноважень органів місцевого самоврядування в Україні особливо важливе значення має запозичення позитивного зарубіжного досвіду тих країн, що вже здійснили відповідні ринкові перетворення та мають позитивний досвід децентралізації повноважень органів влади.

У зарубіжних країнах організація контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування обумовлюється наступними чинниками: форма правління (монархія, республіка); форма державного устрою (унітарна, федерація); форма політичного режиму (ліберальна демократія, соціальна демократія); модель місцевого самоврядування (муніципальна, біполярна, іберійська, змішана, „радянська”). У багатьох країнах громадськість бере активну участь в управлінні державними справами через громадські консультативно-дорадчі структури при органах державної влади, проте в кожній з країн робота консультативно-дорадчих органів має свою специфіку.

Важливо, щоб у відкритому доступі містилася інформація про: виконання місцевих бюджетів усіх рівнів відповідно до джерел доходів і напрямків здійснення видатків за бюджетною класифікацією; розподіл офіційних трансфертів з державного бюджету між місцевими бюджетами; рівень забезпеченості захищених видатків усіх рівнів місцевих бюджетів.

Трансформація вітчизняного обліку до міжнародної практики передбачає використання Національних стандартів обліку у державному секторі. Отже, реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародного досвіду дозволить оперативно отримувати інформацію відповідним користувачам, посилить рівень державного управління, що в свою чергу зумовить ефективну реалізацію органами місцевого самоврядування своїх функцій.

Проведене дослідження свідчить, що недостатня ефективність використання коштів пов'язана з недосконалістю організації процесу формування та контролю за виконанням місцевих бюджетів. Для розв'язання цих проблем необхідно розробити цілісну систему заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів України.

Список використаної літератури

1. Бенько І.Д. Особливості організації обліку в органах місцевого самоврядування. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. Вип. 29. Ч 2. Херсон: ХДУ. 2018. С.146–149.*

2. Бенько І.Д. Сучасний стан і особливості діяльності органів місцевого самоврядування та їх вплив на організацію обліку. *Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія : матеріали ІV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Тернопіль, 28 грудня 2018 р. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. С.69–70.*

3. Мацедонська Н.В., Клівіденко Л.М. Світовий досвід бюджетної децентралізації та шляхи його впровадження в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління, 2017. № 6. URL: <http://www.easterneurope-bm.in.ua/6-2017-ukr>.*

Світлана Саламандик

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ОБЛІКУ

Згідно ст. 2 Бюджетного кодексу України бюджетна установа – це орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація створена в установленому порядку органами державної влади, чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідного бюджету. [2]

Бюджетні установи – окремі юридичні особи, які визначають результати виконання кошторису за рік, ведуть облік і складають звітність відповідно до чинного законодавства для бюджетних установ, несуть майнову та правову відповідальність перед державою, сплачують встановлені для бюджетних установ податки, проводять розрахунки з персоналом, дебіторами та кредиторами.

Основною відмінністю бюджетних установ від інших неприбуткових організацій, як зазначає професор Левицька С. О., є їх повна залежність від